

ialfald fordre en særegen Undersøgelse, som vi efter vor Opgave ikke ansaae det nødvendigt at anfille. Den ærede Minister har selv indrømmet, at Fordebøgerne vare ufuldstændige og ikke à jour, men den Bebreidelse, han har gjort os, at vi have talt om gammelt Hartforn, iskedetfor at tage Hensyn til det nye, troer jeg virkelig ikke træffer; begge Dele give en ganske god Fremstilling isærdeleshed for den med Forholdene mere Beskjendte, og det er sandelig noget tvivlsomt, naar man vil dømme efter Hartfornet, hvilken Maalestok der er den meest træffende, men ialfald have vi udtrykkeligt sagt, at vi holdt os til den gamle Hartforns-Ansættelse, og der har altsaa ikke kunnet være vaft nogen Bildfarelse. i saa Henseende. Den ærede Minister har bebreidet os, at vi have overseet de lærde Skolars Gods o. s. v. Vi have ikke overseet det, men vi have villet indfrænke os til hvad der kunde oversees, og var bestemt begrændset i selve Budgettet, og hvad der forekom os her at egne sig dertil, det var netop disse 3 Hovedgodsfer, Universitetets, Communitetets og Akademiet's Fordegodsfer. Alt det, den ærede Minister anførte om Universitetet og Communitetet, maa jeg tilstaae, jeg troer staaer ligesaa tydeligt, ligesaa klart og ligesaa retfærdigt fremstillet i vor Betænkning. Men, siger den ærede Minister, vi have paa en urigtig Maade sammenblandet den tidligere og den nærværende Bestyrelse. Jeg kunde svare den ærede Minister, at den Sammenblanding har Budgettets Form og Indhold, altsaa han selv, med Nødvendighed fremfaldt, men jeg vil tilføie, at hvert eneste af de Steder i Betænkningen, han paadæraabte sig, er det ikke blot i Henhold til den almindelige Bemærkning klart, at de ere byggede paa en Betragtning af Forholdene, som disse fremstillede sig efter Regnskabet for 1848, men alle de af ham anførte Exempler vise netop, at vi have skjelnet imellem den gamle og den nye Bestyrelse, og ingenlunde have jaget efter det Indtryk, han synes at have forudsat, at vi ønskede at vække. Imidlertid er det en Kjendsgjerning, at baade den locale Bestyrelse og den med andre og meget heterogene Forretninger vistnok meget sysselfatte Departementschef, hvorunder disse Anliggender

fortere, den Dag idag er den samme; det er ganske vist, at det under saadanne Omstændigheder maa ligge Venner af forandrede Principer i Forvaltningen nær, særdeles at henlede Opmærksomheden derpaa, ligesom det under saadanne Omstændigheder maa være vanskeligt for den ærede Minister tilbunds at gennemføre de nye og rigtige Anskuelser, som vi, efter hvad han har fremsat, maae haabe og ikke tør betvivle, han nærer. Men, har han sagt, da Udvalgets Majoritet nedskrev sin Betænkning, vidste den, at den nærværende Bestyrelse arbejdede for Selveiendom. Dette er nu for det Første ikke ganske sandt, Betænkningen var skreven, førend vi fik den seneste Meddelelse fra den ærede Minister, men jeg vil derhos henvise til vor Betænkning, om vi ikke — den var ikke corrigeret dengang — udtrykkeligt have anført Indholdet til Tønder og Skjæpper Hartforn; dersom man vil eftersee Betænkningen, maa man indrømme os, at vi have været langt fra at stifte under Stolen, hvad man skulde troe efter den ærede Ministers Uttringer, at der var gjort en Deel for Selveiendom. Iøvrigt vise de Lister, den ærede Minister har tilstillet os, at der i alt Fald ogsaa er andet Hartforn, end det saakaldte Kalkreughise Gods's Hartforn; hvis jeg ikke husker feil, var det omtrent 30 Edr. Hartforn Bøndergods, som paa forskellige Steder var i Livsfæste i den paagjældende Tid; muligens er det berettiget, muligens er det endog nødvendigt, men det viser i alt Fald, at der er andet end det Kalkreughise Gods bortfæstet ogsaa i den senere Tid, navnlig i 1849 7 Edr. 4 Skpr. 2³/₄ Alb., i 1848 22 Edr. blot paa Sorø gamle Gods, paa Mørup Gods er der en Dagatel af nogle Skpr; og paa Holberg Gods er der i 1849 ligeledes nogle Skpr.

Den ærede Minister har opholdt sig noget ved det omtalte Banklaan; jeg maa tilstaae, at jeg troer, der med Føie kunde tales meget mere, meget strengere, end der er talt om denne Sag, men jeg troer ogsaa, at Ingen skal kunne nægte, at, fordi dette Factum ikke rammer den nærværende Bestyrelse, er det dog langtfra overflødigt at gjøre gjældende de Anskuelser, man nærer derom; thi vi have desværre saa ofte seet, at en Tilbagegang kan finde Sted, at